

HISTORIAN JA YHTEISKUNTAOPIN OPETTAJIEN LIITTO HYOL ry:n

TOIMINTAKERTOMUS VUODELTA 2022

Kulunut vuosi oli HYOL ry:n 75. toimintavuosi.

Vuoden 2022 toimintaa koronapandemia ei enää merkittävästi vaikeuttanut, mutta yhdistyksen toimintakäytänteet näyttävät muuttuneet pandemian myötä pysyvästi. Vuoden 2022 kevätpäivistä alkaen koulutukset ja kokoukset järjestettiin hybridimuotoisina siten, että osa osallistujista oli fyysisesti läsnä, mutta myös etäosallistuminen oli mahdollista. Mahdollisuus hybridiosallistumiseen on vahvistanut HYOL:n toiminnan alueellisuutta.

1. LIITON SÄÄNTÖMÄÄRÄISET KOKOUKSET

Liiton kevätiliittokokous pidettiin 23.4.2022 Eiran aikuislukiossa. Kokoukseen oli mahdollista osallistua myös etäyhteyden välityksellä. Kokouksen puheenjohtajana toimi Hanna Toikkanen-Maher ja sihteerinä Kirsi Ruhanen. Kokoukseen osallistui 16 liiton jäsentä.

Syysliittokokous pidettiin HYOL:n toimistolla 20.11.2022. Kokoukseen oli mahdollista osallistua myös etäyhteyden välityksellä. Kokouksen puheenjohtajana toimi Anniina Mäki ja sihteerinä Kirsi Ruhanen. Kokoukseen osallistui 11 liiton jäsentä.

2. LIITON HALLITUS, TOIMIHENKILÖT JA TYÖRYHMÄT

Toimintavuonna hallitukseen kuuluivat puheenjohtajana Eero Kitunen, varapuheenjohtajina Kati Hynönen ja Marjo Sassali sekä varsinaisina jäseninä Aino Hallamurto (henkilökohtainen varajäsen Antti Laitinen), Heikki Honkanen (Pekka Tuori), Marketta Hulkko-Lassila (Hanna Ylönen), Nina Penttinen (Marja Asikainen), Mikko Puustinen (Mari Halli), Niklas Rapo (Niina Väsentänen), Matti Rantonen (Hanna Toikkanen-Maher), Mari Vares (Taru Järvenpää) ja Jukka Vieri (Anniina Mäki).

Hallitus kokoontui kahdeksan kertaa. Hallituksen jäsenet osallistuivat hallituksen kokouksiin seuraavasti: Kitunen 8, Hallamurto 7, Honkanen 8, Hulkko-Lassila 6, Hynönen 8, Penttinen 6, Puustinen 5, Rapo 4, Rantonen 6, Sassali 7, Vares 7 ja Vieri 6. Lisäksi hallitus kokoontui yhdessä työryhmien kanssa etäsuunnitteluseminaariin 15.1.2022.

Liiton toiminnanjohtajana työskenteli Kirsi Ruhanen. Toiminnanjohtaja toimi hallituksen sihteerinä, vastasi liiton taloudesta, toimistosta ja kilpailuista sekä koordinoi ja johti liiton käytännön toimintaa sekä taittoi Kleio-lehteä.

HYOL:n toimistossa työskenteli 12.6.2022 saakka osa-aikaisena projektivastaavana Sinimaarit Pusa, jonka vastuulla oli Ambassador School -hanke. 1.10.2022 alkaen tehtävää hoiti Susanna Nieminen.

Liiton tilintarkastajana toimi Laura Castrén ja toiminnantarkastajana Vesa Vihervä.

HYOL:n toiminnasta vastasivat työvaliokunta ja seuraavat työryhmät:

Työvaliokunta

Kirsi Ruhanen (pj.), Eero Kitunen, Kati Hynönen ja Marjo Sassali. Työvaliokunta kokoontui toimintavuoden aikana kahdeksan kertaa. Työvaliokunta valmisteli hallituksen kokousten työjärjestykset.

Peruskouluryhmä

Peruskouluryhmän jäsenet olivat Marketta Hulkko-Lassila (pj.), Kati Hynönen, Taru Järvenpää, Anna-Mari Numminen, Anniina Mäki, Hanne Piekkola-Fabrin, Anna Sorja, Petter Wallenius sekä syksyllä ryhmään liittynyt Maria Björkman.

Peruskouluryhmä piti vuonna 2022 kolme kokousta. Ensimmäinen kokouksista pidettiin etäkokouksena 15.1. suunnitteluseminaarin yhteydessä. Lisäksi pidettiin etäkokous 19.4. sekä hybridikokous Tampereella Kulttuuritalo Laikussa 24.9.2022.

Toimintavuoden aikana peruskouluryhmä keräsi HYOL:n verkkosivujen jäsenosioon aineistoa erityisen tuen oppilaiden ja maahanmuuttajataustaisten oppilaiden opettamisen tueksi.

Vuonna 2022 peruskouluryhmä toimi asiantuntijoina useille eri historian ja yhteiskuntaopin opetusta tukevan materiaalin tuottajille. Ryhmä testasi ja kommentoi Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittaman perusopetuksen päättöarvioinnin uusien kriteerien toimivuutta selvittävän hankkeeseen liittyvää kyselyä. Opetushallitus tiedusteli peruskouluryhmän mielipidettä erityisesti Ukrainan tapahtumien käsittelyä varten ja ryhmä totesi mahdollisesti tarvittavan ukrainan kielistä materiaalia historian ja yhteiskuntaopin opetukseen. Peruskouluryhmä pohti ja lausui mielipiteensä OPH:lle 6. luokan arviointikriteereistä. Lisäksi ryhmän puheenjohtaja oli Isännöintiliiton edustajan haastateltavana. Isännöintiliitto suunnittelee opetusmateriaalia asumiseen liittyen.

Toimintavuoden aikana peruskouluryhmä totesi, että opettajan arkisiin töihin (tietotekniikka, pedagogiikka, luokan ohjaus jne.) tarvittaisiin tukea. Puheenjohtaja otti asian esiin hallituksessa. Ryhmä suunnittelee paikalliskerhojen puheenjohtajille osoitettua kyselyä, jolla kerätään lisätietoa tuen tarpeesta.

Peruskouluryhmä kirjoitti Kleio-lehteen artikkeleja Peruskoulun opettajan hatusta ja repusta -palstalle. Ryhmän jäseniä toimi aktiivisesti paikalliskerhoissa.

Peruskouluryhmäläisten osallistuminen suunnitteluryhmiin: Marketta Hulkko-Lassila oli mukana syyspäivien sekä Oikeusguru-kilpailun suunnitteluryhmissä ja Anna-Mari Numminen sekä Petter Wallenius Taloustaitokilpailun kysymystyöryhmässä.

Lukioryhmä

Lukioryhmä Lukioryhmän jäseninä toimivat Nina Penttinen (pj.), Jari Aalto, Aino Hallamurto, Elina Heikkonen, Heikki Honkonen, Mikko Puustinen, Suvi Randén, Jorma Tattari, Hanna Toikkanen-Maher ja Mari Vares.

Lukioryhmä kokoontui HYOL:n suunnitteluseminaarissa etänä 15.1.2022. Lisäksi lukioryhmä piti kaksi muuta kokousta.

Lukioryhmä laati yhteiskuntaopin preliminäärikokeen ennen kevään ylioppilastutkintoa ja historian preliminäärikokeen ennen syksyn ylioppilastutkintoa. Kevätlukukauden alussa julkaistua yhteiskuntaopin preliminäärikoetta myytiin 138 kappaletta ja syyslukukauden alussa julkaistua historian preliminäärikoetta syksyn 2022 aikana 62 kappaletta.

HYOL:n lukioryhmä laati YTL:n historian ja yhteiskuntaopin jaoksille lausunnon kevään ja syksyn reaalikokeista ja hyvän vastauksen piirteistä.

Tiedotusryhmä

Riitta Mikkola (pj.), Olli Happonen, Ossi Kokkonen, Saara Paatero, Niklas Rapo, Kirsi Ruhanen, Marjo Sassali, Antti Tenkanen ja Jukka Vieri. Tiedotusryhmä toimii Kleion toimitusneuvostona.

3. PAIKALLISKERHOT JA YHDISTYKSET

3.1. Paikalliskerhot ja yhdistykset

Liiton piirissä toimi kertomusvuonna 19 paikalliskerhoa tai -yhdistystä sekä Finlands Svenska Historielärare -yhdistys, jonka toiminta-alueena oli koko maa.

Toimintavuonna kerhoille myönnettiin projektirahaa tavallisesta poiketen vain 5690 euroa. Projektirahaa jaettiin tavanomaista vähemmän, sillä koronapandemian vuoksi kerhojen tapahtumia peruuntui vuosilta 2020 ja 2021, jolloin myös kerhorahaa jäi käyttämättä. HYOL:n hallituksen päätöksellä nämä rahat voitiin siirtää käytettäväksi vuoden 2022 toimintaan.

Projektirahoja käytettiin mm. koulutus- ja luentotilaisuuksien, kotiseuturetkien, matkojen ja vierailujen järjestämiseen.

Kerhojen edustajien ja hallituksen tapaaminen järjestettiin Helsingissä ja etäyhteyden välityksellä 3.9.2022. Seminaariin osallistui 14 paikalliskerhojen ja hallituksen edustajaa.

3.2. Mikaelin kilta

HYOL:n eläkeläisjäsenistä muodostuva Mikaelin Kilta kokoontui toimintavuonna kolme kertaa. Killan tilaisuutta koskeva kutsu lähetettiin liiton toimistosta. Mikaelin killan jäsenille postitettiin myös Kleio-lehdet.

4. JÄSENISTÖ

HYOL ry:n jäsenmäärä 2.1.2023 oli 1050 henkilöä.

Täyttä jäsenmaksua (65 €) maksavia jäseniä oli 897. Alennettua jäsenmaksua (32 €) maksavia jäseniä oli 153. Näistä eläkeläisiä oli 93, opiskelijoita 33 ja työttömiä tai vanhempainvapaalla olevia jäseniä yhteensä 27.

HYOL:n jäsenmäärä on ollut laskusuunnassa jo usean vuoden ajan. Vuoden 2022 alussa jäseniä oli 1082. Vuoden 2021 alussa jäseniä oli 1137, vuoden 2020 alussa 1199, vuoden 2019 alussa 1243, vuoden 2018 alussa 1292, vuoden 2017 alussa 1334, vuoden 2016 alussa 1396, vuoden 2015 alussa 1442 ja vuoden 2014 alussa 1495.

5. TIEDOTUS- JA JULKAISUTOIMINTA

Sähköisiä uutiskirjeitä, joissa kerrottiin mm. liiton ajankohtaisista koulutustapahtumista, kilpailuista ja opintomatkoista, lähetettiin vuoden aikana kuusi kappaletta.

Jäsenlehti Kleioa julkaistiin toimintavuonna neljä numeroa. Kleion teemat vuonna 2022 olivat:

Kleio 1/2022: Ruoka

Kleio 2/2022: Laki ja oikeus

Kleio 3/2022: Suomen maakunnat

Kleio 4/2022: Talvi

Reaalikokeen piste-ehdotukset julkaistiin liiton kotisivulla, josta liiton jäsenet salasanan avulla voivat ladata piste-ehdotukset itselleen. Korjausehdotukset julkaistiin nettisivuilla myös ruotsiksi.

Helsingin yliopiston historian ja yhteiskuntaopin opetusharjoittelijoille järjestettiin 14.10.2022 tilaisuus, jossa Eero Kitunen ja Kirsi Ruhanen esittelivät liiton toimintaa.

6. TÄYDENNYSKOULUTUSTOIMINTA

Vuonna 2022 järjestettiin useita valtakunnallisia täydennyskoulutustilaisuuksia, joista osa toteutettiin hybridimuodossa.

EDUCA-messut peruttiin koronapandemian vuoksi.

Kevätpäivät pidettiin Helsingissä 19.-20.4.2022. Koulutuksen teema oli *Keitä me olemme? - suomalaisuus ennen ja nyt*. Koulutukseen oli mahdollista osallistua myös etänä.

Kesäkurssi järjestettiin yhteistyössä PKO:n ja Pellervon kanssa Helsingissä 7.6.2022 teemalla *Muuttuva yhteiskunta*. Koulutukseen osallistui noin 55 opettajaa.

Talous tutuksi – koulutustilaisuudet järjestettiin 8. ja 9.9. hybriditoteutuksena. Koulutuksiin osallistui läsnä olleen 130 opettajaa ja verkon välityksellä yli 200 henkilöä.

Syyspäivät järjestettiin hybriditoteutuksena 19.-20.11.2022. Syyspäiviin osallistui Helsingissä 36 opettajaa ja verkon välityksellä 22 opettajaa.

EU-koulutustilaisuus järjestettiin yhteistyössä Ulkoasianministeriön Eurooppatiedotuksen, Ulkopoliittisen instituutin ja Euroopan parlamentin Suomen-toimiston kanssa niin ikään hybriditoteutuksena 25.11.2022. Lähtötilaisuuteen osallistui 77 opettajaa ja etänä lähetystä seuraamaan oli ilmoittautunut 55 opettajaa.

7. KILPAILUT

7.1. Taloustaitokilpailu peruskoulun 9. luokan oppilaille

Yhteistyössä OP ryhmän kanssa toteutettu, yhdeksäsluokkalaisille suunnattu Taloustaitokilpailu järjestettiin 57. perättäisen kerran.

Lukuvuoden 2021–2022 kilpailutoimikunnassa työskentelivät Marja Asikainen (pj.), Anna-Mari Numminen, Kirsi Ruhanen, Vesa Ryhänen ja Petter Wallenius.

Taloustaitokilpailuun ilmoittautui 324 koulua ja hieman yli 18 500 yhdeksäsluokkalaista.

Valtakunnallinen loppukilpailu pidettiin hybriditoteutuksena 25.5.2022. Taloustaitokilpailun 2022 voitti Tuomas Paananen Syväkankaan koulusta Kemistä. Toiseksi sijoittui Niilo Innamaa Helsingin Suomalaisesta Yhteiskoulusta ja kolmanneksi Elias Kilpikari Emäkosken koulusta Nokialta.

7.2. Talousguru

Maaliskuun alussa pidetyn Talousguru 2022 -kilpailun finaalin voitti Tommi Lehtihuhta Raison lukiosta. Toiseksi sijoittui Joose Luoma Vihdin lukiosta ja kolmanneksi Kalle Kaitaniemi Naantalın lukiosta.

Alkukilpailuun osallistui liki 700 lukiolaista 151 lukiosta.

Kilpailussa HYOL:n yhteistyökumppaneina toimivat Finanssiala ry ja FINE Vakuutus- ja rahoitusneuvonta. Kilpailua tukivat myös Kauppa-lehti sekä Talous ja nuoret TAT.

7.3. Oikeusguru

HYOL ry:n ja Suomen Lakimiesliiton yhteistyössä neljättä kertaa järjestämän Oikeusguru-kilpailun alkukilpailu pidettiin 57 lukiossa marraskuun alussa.

Oikeusguru 2022 -kilpailun finaalin voitti Eelis Ojala Helsingin normaalilyseosta. Toiseksi tuli Tomi Saaranluoma Nurmon lukiosta ja kolmanneksi Oona Poikajärvi Töölön yhteiskoulun lukiosta.

Oikeusguru 2022 -kilpailun järjestämistä tukivat Itä-Suomen ja Lapin yliopistojen oikeustieteelliset tiedekunnat ja laitokset.

7.4. Turpotietäjä-kilpailu

Vuoden 2022 syksyllä järjestettiin kolmatta kertaa lukiolaisten Turpotietäjä-kilpailu, jonka tarkoituksena on innostaa nuoria pohtimaan turvallisuuspolitiikkaa ja kokonaisturvallisuutta. Alkukilpailu järjestettiin lukioissa 7.10. ja finaali Helsingissä 30.11.2022.

Turpotietäjä 2022 -kilpailun voitti Tommi Karjalainen Oulun lyseon lukiosta. Toiseksi sijoittui Lauri Manner-Raappana Otaniemen lukiosta ja kolmanneksi Lauri Mentula Tapiolan lukiosta.

Turpotietäjä-kilpailun järjestävät Reserviläisliitto ja Suomen Reserviupseeriliitto. Hankkeen ohjausryhmässä ovat mukana myös Kadettikunta ry sekä Historian ja yhteiskuntaopin opettajien liitto HYOL ry.

7.5. Suomalainen kirjoituskilpailu

HYOL oli mukana Helsingin Suomalaisen Klubin, Äidinkielenopettajain liiton ja Suomen Kuvalehden järjestämässä Suomalaisessa kirjoituskilpailussa, jonka tarkoituksena on haastaa lukiolaiset pohtimaan Suomea ja suomalaisuutta. Kilpailutoimikunnassa ja loppuraadissa oli mukana Eero Kitunen. Kirjoituskilpailun palkintojenjako oli etänä helmikuussa 2022.

8. VAIKUTTAMINEN HISTORIAN ja YHTEISKUNTAOPIN OPETTAJIEN ASEMAAN

8.1. Toiminta opettajajärjestöjen kautta

8.1.1. Opetusalan Ammattijärjestö OAJ

Puheenjohtaja Eero Kitunen ja hallituksen jäsen Marjo Sassali osallistuivat OAJ:n puheenjohtajan ja asiantuntijoiden tapaamiseen.

8.1.2. Aineopettajaliitto ry

HYOL oli Aineopettajaliiton jäsen. Hanna Ylönen oli AOL:n hallituksen varajäsen.

HYOL:n edustajana AOL:n sääntömääräisessä vuosikokouksessa 26.11.2022 oli Marketta Hulkko-Lassila.

8.1.3. Pedagogisten opettajajärjestöjen edustajisto POE

Liiton POE-edustajat kuluneen vuoden aikana olivat Aino Hallamurto ja Heikki Honkanen.

Aino Hallamurto ja Heikki Honkanen osallistuivat POE:n syysseminaariin 11.-12.11.2022.

POE-edustajistossa HYOL:n edustajana toimi kevätlukukauden ajan Marja Asikainen ja elokuusta 2022 alkaen Heikki Honkanen.

8.2. Yhteydet Opetushallitukseen

Puheenjohtajisto ja toiminnanjohtaja olivat yhteydessä historian ja yhteiskuntaopin opetusneuvos Kristina Kaihariin Opetushallituksesta ja tapasivat hänet useita kertoja.

8.3. Muu vaikuttaminen

Vuoden 2022 historian ja yhteiskuntaopin opettajaksi nimitettiin Ulla Koiranen.

HYOL:n lukiryhmän puheenjohtaja Nina Penttinen ja toiminnanjohtaja Kirsi Ruhanen tapasivat tiede- ja kulttuuriministeri Petri Honkosen.

9. LIITON TALOUS

9.1. Tilivuosi 2022

HYOL ry:n tilinpäätös vuodelta 2022 oli 117,13 euroa alijäämäinen.

Tilintarkastajana tilikaudella 2022 oli Laura Castrén tilintarkastustoimisto BDO:sta. Toiminnantarkastuksen suoritti Vesa Vihervä.

Kirjanpitäjänä tilikaudella 2022 toimi Tiina Salo tilitoimisto Reilu Hallinto Oy:stä.

9.2. Riskit ja epävarmuustekijät

HYOL ry:n jäsenmäärä on laskenut viimeisten vuosien aikana merkittävästi, mikä vaikuttaa jäsenmaksukertymään. Epävarmuustekijänä voidaan pitää myös sitä, että HYOL ry:n toiminnan rahoitus perustuu vain muutamaan lähteeseen.

Taloyhtiössä, jossa HYOL:n toimisto sijaitsee, alkoi lokakuussa 2021 laaja talotekninen peruskorjaus. Urakka valmistui HYOL:n toimiston osalta helmikuussa 2022 ja koko kiinteistön osalta loppukevällä. Peruskorjauksen kokonaiskustannukset HYOL:n toimiston osalta olivat 100 099,07 euroa. Huoneiston perusparannusmenot kirjataan tilinpäätökseen tasapoistoina (noin 10 010 euroa vuodessa) seuraavan kymmenen vuoden ajan.

10. LIITON NEUVOTTELUYHTEYDET JA HYOL:n EDUSTUS ERI YHTEISÖISSÄ

Toimintakauden aikana pidettiin yllä neuvotteluyhteyksiä sekä pyrittiin kehittämään uusia yhteistyömuotoja muun muassa seuraavien tahojen kanssa: Eduskunta, Euroopan parlamentin Suomen-toimisto, Finanssiala ry, FINE Vakuutus- ja rahoitusneuvonta, Helsingin Suomalainen klubi, Historian Ystävien Liitto, Institutum Romanum Finlandiae -säätiö, Isännöintiliitto, Juristiliitto, Kadettikunta ry, Kansallisarkisto, oikeusministeriö, OAJ, Opinkirjo, OP-ryhmä, Pellervo, Pohjois-Karjalan osuuskauppa, Pörssisäätiö, Reserviläisliitto, Suomen Ateenan-instituutti, Suomen Historiallinen Seura, Suomen Kulttuuriperintökasvatuksen seura ry, Suomen

Lukiolaisten Liitto, Suomen Lähi-idän instituutti, Suomen Pankki, Suomen Reserviupseeriliitto, Svenska litteratursällskapet, Talous ja nuoret TAT, Taloustoimittajat ry, Ulkoministeriön Eurooppatiedotus, Ulkopoliittinen instituutti, Uutismedian liitto, Väinö Tannerin säätiö, Ylioppilastutkintolautakunta.

Lisäksi oltiin yhteydessä useisiin poliittisiin puolueisiin, muihin pedagogisiin opettajajärjestöihin sekä eri yliopistojen ja korkeakoulujen historian laitoksiin, yhteiskuntatieteellisiin tiedekuntiin ja opettajankoulutuslaitoksiin sekä useisiin oppimateriaalikustantajiin.

HYOL ry oli Aineopettajaliiton, Kesälukioseuran, Suomen Kulttuuriperintökasvatuksen seuran ja Suomen YK-liiton jäsen.

Matti Rantonen oli Kesälukioseuran hallituksen jäsen.

Eero Kitunen ja Kati Hynönen olivat Historian Ystävien liiton hallituksessa.

Mikko Puustinen oli Historiallisen Aikakauskirjan toimitusneuvostossa.

Vuokko Aromaa oli HYOL:n edustajana Historian Ystävien liiton Vuoden historiateos -palkintoraadissa.

11. KANSAINVÄLINEN TOIMINTA

HYOL oli aktiivisesti mukana eurooppalaisten historianopettajayhdistyksien kattojärjestön Euroclion (The European History Teachers' Association) toiminnassa. Euroclio-yhdyshenkilönä toimi Kirsi Ruhanen. Euroclion seminaari ja vuosikokous järjestettiin huhtikuun 2022 lopussa Bolognassa. Kokouksessa HYOL ry:tä edusti Kati Hynönen.

Ateenassa järjestettiin kesäkuun 2022 alussa täydennyskoulutuskurssi yhteistyössä Suomen Ateenan-instituutin kanssa. Koulutukseen osallistui kahdeksan HYOL:n jäsentä.

Roomassa järjestettiin kesäkuun 2022 alussa täydennyskoulutuskurssi yhteistyössä Suomen Rooman instituutin kanssa. Koulutukseen osallistui kahdeksan HYOL:n jäsentä.

HYOL:n edustajia osallistui pohjoismaisten historian opettajien seminaariin elokuussa Tanskassa.

HYOL:n hallituksen jäseniä osallistui Uppsalassa lokakuussa järjestettyyn De svenska historiedagarna -seminaariin.